

Expositie

Ruw en grof

Mannen in de textielkunst werken het liefst met stoere materialen, blijkt in het Textielmuseum in Tilburg. Door Chris Reinewald

Echte mannen breien niet, laat staan dat ze punniken, haken of appliqueren (lapjes opnaaien). Dat lijkt het Textielmuseum in Tilburg te willen benadrukken met *Rough*, een door louter mannelijke kunstenaars bevolkte expositie.

Te zien zijn weerbarstige beelden en installaties van 'ruwe textiele materialen'. Jute, oud zeildoek, touw en geteerd canvas, vaak met leer, gips, hout of afval. Het werk dateert uit de periode 1970-2012. Midden in die tijd, in 1985, opende het Textielmuseum 'nieuwe stijl'. Behalve als werkend textielarcheologisch erfgoed maakte het museum zich sterk voor vrije textielkunst, en dat was meer dan de gebruikelijke wandkleden en quilts. Nu, begin 21ste eeuw, blijkt helaas dat de door het Textielmuseum gestimuleerde emancipatie van de vrije ambachtvormgeving niet het hele kunstpubliek wist te bereiken. Datzelfde zien we in het Glasmuseum in Leerdam en het Keramiekmuseum Princessehof in Leeuwarden.

Rough stuurt ons terug naar af. Destijds keken toegepaste kunstenaars die met glas, keramiek of textiel werkten met enige afgunst hoe hun beeldhouwers en schilders met 'hun' materialen wél gedurfde dingen uithaalden. Ze verlegden de fixatie op één soort materiaal naar de beeldende kracht ervan. Daarvan wil deze tentoonstelling ons ook doordringen.

Textiele vormgeving werd eind 20ste eeuw vaak door vrouwen beoefend, zoals de Poolse Magdalena Abakanowicz. Zij maakte monumentale, grof geweven, zware wandkleden die de toeschouwer bijna opslokten. Op deze expositie hangen vergelijkbaar grove, zwart geteerde zeildoekkleden met een appliqué van



sisalweefsel die Abakanowicz' leerling Harry Boom maakte voor hij zich meer naar kleur en schilderkunst bewoog.

Natuurlijk afval

Ook de andere exposanten leunen nogal sterk op toen internationaal toonaangevende stromingen zoals de Italiaanse *arte povera* (letterlijk 'arme kunst'), waarbij men vaak gebruikmaakte van natuurlijk afval. Zo ook bij de aandachtstrekker van *Rough*: een amechtig zuchtend ensemble met zich opblazende grijze zakken en fluitende pijpen. Nico Parlevliet, een weinig bekende kunstenaar, maakte deze installatie duidelijk als 'povere kunst' van de Lage Landen.

Ook de gortdroge, veelal kleurloze materie-schilderkunst, vaak van aaneen genaaide lompen, vond Nederlandse navolging. Krijn Giezen volgde rond 1970 nog sterk de Spaanse materie-schilder Antoni Tàpies, wat te zien is aan zijn 'indianendeken' met netten en riemen. Het werk doet nu wat onbenullig aan, maar niet in de wetenschap dat Giezens overweldigende land-

schapsinstallaties uiteindelijk zijn grote kracht werden.

Kees de Goede, een generatie jonger, verwerkte rond 1990 de *arte povera* eleganter. Als abstract geometrisch schilder wilde hij ontsnappen aan het gebruikelijk op een plat spieraam opgespannen stuk linnen. Door geen standaardlatjes maar kronkelende takken als spieraam te gebruiken, maakte hij het zichzelf moeilijk; met hier een tent of jasachtig object als geheimzinnig resultaat.

Grappig is de installatie van J.H.J. Mommers. De kunstenaar mixt geschiedenis en fictie door een stoort beursstand te maken van een gefantaseerde fabrikant in 'wollen en viltens manufacturen'. Op een rekje hangen directeurspet-

Hij wilde ontsnappen aan het gebruikelijke stuk linnen. Hij maakte het zich moeilijk met een raam van takken



Zaaloverzicht van Rough, met de zuchtende en fluitende installatie 'Timbre variable' van Nico Parlevliet; onder: 'Avifauna nigra (kraanvogel)' uit 2012 van Studio Maarten Kolk & Guus Kusters.

FOTO: TOMMY FOTOGRAFIE



ten uit de failliete textielindustrie.

Beeldhouwer Carel Visser negeert de geldende kunststijlen geheel. Met droge humor interpreteert hij wat hij op naburige boerenerven ziet liggen. Wonderlijke materiaalcombinaties met afgedankte tractorbanden, plukken hooi en verdwaald vensterglas. Het lijkt de bonkige plattelandspoëzie van H.H. ter Balkt wel! Visser's geëxposeerde *Ram* is echter helemaal niet zo ruw. Een glasplaat rust op vier dotten afgeschoren schaapswol. Boven op het glas prijkt een simpel, beschilderd en beplakt golfkartonnen beeldje van een ram, herkenbaar aan de echte horens.

Het Textielmuseum had deze selectie overtuigender moeten uitbouwen. De meest recente objecten zijn van Maarten Kolk en Guus Kusters, die aalscholvers vormden uit stroken stof. Daarmee versterkt men het gevoel dat de vrijage van stoere mannen met ruwe stof en de textielkunst inderdaad kortstondig was.

Rough, t/m 29 september, Textielmuseum, Tilburg, textielmuseum.nl